

Akademiske ord og ordlister

Fokus på de almene
højfrekvente ord

Anne Sofie Jakobsen

Center for Internationalisering og
Parallelsprogighed
Institut for Engelsk, Germansk og
Romansk

KØBENHAVNS UNIVERSITET

- Hvilke typer af ordforråd findes der?
- Hvad er akademisk ordforråd for en størrelse?
- Hvorfor er det vigtigt?
- Hvilken rolle spiller det almene, højfrekvente ordforråd i akademisk sprogbrug?
  - Undersøgelse 1: de første 2000 ords dækning
- Hvilke ord er akademiske?
  - Undersøgelse 2: akademiske ord blandt de mest brugte ord i dansk
  - Undersøgelse 3: en dansk akademisk ordliste

Ordforrådscirklen

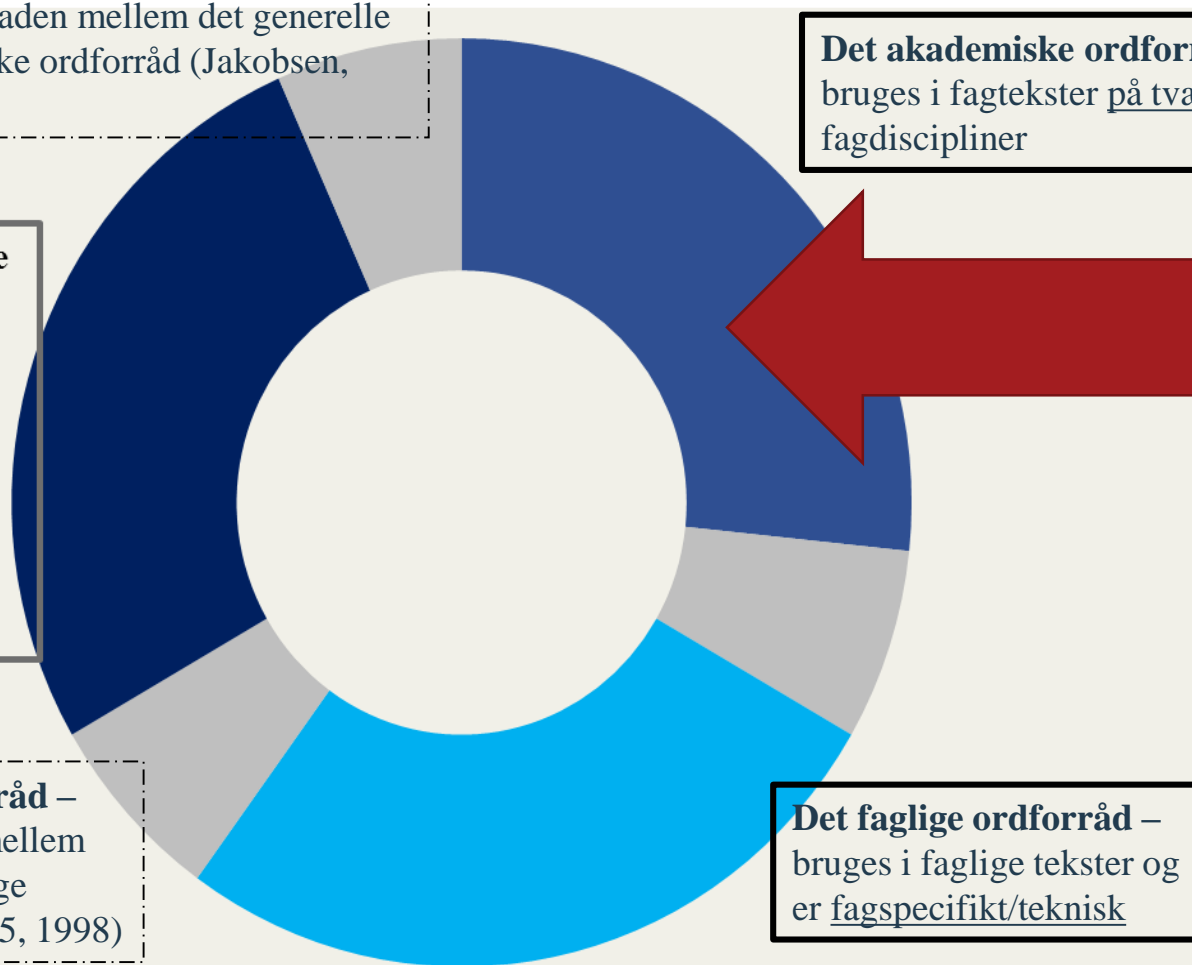
* **Det "før-akademiske" ordforråd** –
ligger i grænsefladen mellem det generelle
og det akademiske ordforråd (Jakobsen,
2017)

**Det generelle
ordforråd** –
ikke
fagspecifikt,
men bruges
i alle
teksttyper

Det akademiske ordforråd –
bruges i fagtekster på tværs af
fagdiscipliner

Det før-faglige ordforråd –
ligger i grænsefladen mellem
det almene og det faglige
ordforråd (Gimbel, 1995, 1998)

Det faglige ordforråd –
bruges i faglige tekster og
er fagspecifikt/teknisk

Akademisk ordforråd

Akademisk ordforråd udgøres af de ord som optræder **hyppigt** i akademisk sprogbrug og endog **mere hyppigt** sammenlignet med ikke-akademisk sprogbrug, og som optræder **på tværs af fagområder**.

Akademisk ordforråd

Målrettet ordforrådsundervisning: hvilke ord skal vi fokusere på for at forberede andet- og fremmedsprogsbrugere i forhold til at læse fagtekster og studere/gå i skole.

Akademiske ord udgør en betragtelig del af en akademisk tekst (omkring 9 %) (Nation, 2013)

Leksikalsk kompetence

- Bredde: Hvor mange ord kender vi/hvor stort er vores mentale leksikon?
  - Hvad mange ord har learneren brug for at kende?
- Dybde: Kvaliteten af vores ordviden – hvor meget ved vi om det enkelte ord?
  - Betydning og brug (jf. semantic vs pragmatic meaning, Ellis 2005)
  - Receptivt og produktivt kendskab
  - Kendskab til ordets relationer til andre ord (netværksviden)
- Læseforståelse og lytteforståelse korrelerer med ordforrådsstørrelse og ordforrådsdybde.
- 95% og 98% - dækningsprocent for minimal og optimal forståelse

Hvor mange ord skal man kende for at kunne fungere på L2?

Antagelser (baseret på forskning i engelsk som andet- og fremmedsprog):

- De første 2000 ord dækker en meget stor procentdel af en hvilken som helst tekst.
- De første 5000 ordfamilier = 90 % dækningsgrad generelt
- +5000 ordfamilier = 96 % dækningsgrad i daglig samtalesprog
- De første 8-9000 ordfamilier = 98 % dækningsgrad i autentiske tekster

Hvad betyder det egentlig?

- Tærskelordforråd på min. 5000 ordfamilier for benyttelse af læse-, lytte-, og gættestrategier jf. 98 % ordkendskab for opnåelse af tekstforståelse.

Tilegnelse af akademisk sprog og ordforråd

1. Nordiske studerende (fx Hauksdóttir 2012)
2. Flygtninge og immigranter (fx Lund & Berthelsen 2008)
3. Studerende med dansk som andetsprog (fx Gimbel 1995; Laursen 2013; Odgaard 2014)
4. Studerende med dansk som førstesprog (fx Skov 2006; Knudsen 2009; Kristiansen 2010; Skov 2013; Blom et al. 2017; Ankersborg & Pogner 2016)

"The academic glue" = ord og fraser der

Organiserer indhold og argumentation og bidrager til metakommunikation:

- **Derimod** vil en systematisk registrering af angrebene efterhånden give et godt **grundlag** for at vurdere, hvilke dele af banen der har behov for bekæmpelse (NHT, agronomi)
- **hvilket** jeg vil **beskrive mere detaljeret** i næste sektion. (SOC, statskundskab)

Beskriver videnskabelige/akademiske aktiviteter

- Formålet med første del **undersøgelse** var at **udvikle** og indholds **validere** et nationalt spørgeskema til **vurdering** af kvinders oplevelse af accelererede brystkræftoperationer baseret på kliniske vejledninger (NHT, medicin)

“The academic glue” = ord og fraser der

Beskriver og evaluerer selve indholdet og resultatet af de videnskabelige aktiviteter

- Her **indgår** computerspillet i **dannelse** af **forskellige former** for fællesskaber og spiller også en **væsentlig** rolle i den måde, som spillerne ellers begår sig i en moderne verden, hvor medierne spiller en **dominerende** rolle som noget moderne mennesker forstår sig selv i **forhold** til(…) (HUM, medievidenskab)

Eksempler på akademiske ordlister

- The Academic Word List (Coxhead, 2000)
  - 570 ordfamilier der forekommer hyppigt i akademisk sprogbrug og på tværs af fagområder
- The Academic Vocabulary List (Gardner & Davies, 2014)
  - Approx. 3.000 lemmaer der forekommer **mere** hyppigt i akademiske sprogbrug end i ikke-akademisk sprogbrug på tværs af fagområder
- The Academic Spoken Word List (Dang, Coxhead, & Webb, 2017)
  - Ca. 1700 ordfamilier der forekommer hyppigt i talt akademisk sprogbrug og på tværs af fagområder

Eksempler på akademiske ordlister, fortsat

- Den svenske akademiske ord liste (Ribeck, Jansson, & Sköldberg, 2014)
  - Ca. 650 lemmaer der forekommer **mere** hyppigt i akademiske sprogbrug end i ikke-akademisk sprogbrug på tværs af fagområder
- Den norske akademiske ordliste (Hagen, Johannessen, & Saidi, 2016)
  - Ca. 850 lemmaer der forekommer **mere** hyppigt i akademiske sprogbrug end i ikke-akademisk sprogbrug på tværs af fagområder
- Den danske akademiske ordlister (Jakobsen, 2018)
  - Små 800 lemmaer der forekommer **mere** hyppigt i akademiske sprogbrug end i ikke-akademisk sprogbrug på tværs af fagområder

Akademiske ord - hvor finder vi dem?

Akademiske ord

- Forekommer i en bred vifte af fagdiscipliner
- Forekommer hyppigt i akademisk sprog og endda mere hyppigt i akademisk sprog end i ikke-akademisk sprog
- Identificeres vha. korpuslingvistiske metoder
  - Korpus: elektronisk samling af tekster som man kan søge i (Korpus.dk)

Hvad tæller som et ord?

Enkeltordsleksemer

elske, computer, sød, zebra, klasseværelse, dyrlæge

Flerordsleksemer

Kollokationer: *spor efter, gives fri, harsk smør*

Fraser: *der er ingen tvivl om, kom godt hjem, tak for sidst, endelig kunne man også*

Hvordan tæller vi et ord?

Spise, spiser, spiste, spises, spistes, spis, spist, spisende

=> **lemmaer** (leksemets grundform + bøjninger)

*Spise, spiser, spiste, spises, spistes, spis, spist, spisende,
spisning, spiselig, spisebord?, spisetid?, spisepause?*

=> **ordfamilier** (leksemets grundform, dets bøjninger og afledninger)

Eller hver form som selvstændige ord?

Lemmer og ordfamilier

- Bruges for at undgå at tælle former som separate ord (*spiser, spise, spises* er alle det samme ord)
- Hvad er mest nyttigt i et læringsperspektiv?

Ordfamilier: forudsætter viden om bøjninger og afledninger

Skala (Bauer and Nation, 1993)

Hvad med sammensatte ord?

Spise, spiser, spiste, spis, spist, spises, spisende, spisning, spiselig, spisebord?, spisetid?, spiseforstyrrelse?

Lemmer: forudsætter viden om bøjninger

Ordlister

“Word lists lie at the heart of good vocabulary course design, the development of graded materials (…), research on vocabulary load and vocabulary test development.” (Nation, 2016, p. x)

- Ordlister bruges som grundlag for materialeudvikling.
- Ordlister bruges til at undersøge en teksts leksikalske dækningsgrad.
- Ordlister bruges som grundlag for udvikling af ordforrådstest.

Ordlister til undervisning i dansk (SL/FL)

Kender I nogen?

Er det noget I bruger og hvordan?

Dansk akademisk ordforråd og det almene højsfrekvente ordforråd – undersøgelse 1 og 2

Fokus på det almene højsfrekvente ordforråd

Det almene højsfrekvente ordforråd skal læres hurtigst muligt fordi:

- Det dækker en meget stor del af både talt og skrevent sprog.
- Hvis man ikke kender de almene højsfrekvente ord, er det svært at skrive og tale.
- Hvis man ikke kender de almene højsfrekvente ord, er det svært at forstå talt og skrevent sprog.

Leksikalsk dækningsgrad (lexical coverage)

- Metode til at undersøge hvor stor en procentdel af ordene i en ordliste forekommer i en eller flere tekster
  - Ordlisterne kan fx repræsentere inddeling af ordforrådet i frekvensniveauer baseret på store korpora
    - 1st 1000, 2nd 1000, 3rd 1000, 4th 1000, 5th 1000 osv.
  - Eller akademisk ordforråd
- => Måling af hvor mange og hvilke ord der kræves kendskab til for at forstå en given tekst (vocabulary load analysis).
- => Måling af hvilke ord en learner bruger i sin production (Lexical Frequency Profile (Laufer & Nation, 1995))

Kan bruges af lærere til at vurdere learners ordforråd...

- Lextutor (<https://www.lex tutor.ca/>)
- AntWordProfiler (<http://www.laurenceanthony.net/software/antwordprofiler/>)

Primært engelsk!

DSL 10.000 hyppigste lemmaer i dansk (de første 2.000)

<https://korpus.dsl.dk/e-resources/Frequently%20used%20lemmas.html>

De danske almene højsfrekvente ord

	Nyhedstekst	Skønlitteratur
Første 1000	77,77	78,25
Andet 1000	5,96	6,15
Kombineret	83,73	84,40
Uden for de 2000	16,28	15,60

De første 2000 ords dækning – akademisk sprogbrug

Fagområder	Dækning i procent			
	Første 1000	Andet 1000	Kombineret	Uden for de 2000
Humaniora	65	7	72	28
Samfundsvidenskab	60	7	67	33
Naturvidenskab	58	6	64	36
Sundhedsvidenskab	50	7	57	43
M	58.25	6.75	65	35

Vikingetiden bliver til i 1800-tallet

Første 1000	70,52 %
Andet 1000	5,16 %
Kombineret	75,68 %
Off-list	24,32 %

User File: (Viking.txt)

Vikingetiden bliver til i 1800-tallet

Men hvordan opstod vikingetiden som en bestemt periode? Svaret på dette spørgsmål skal søges i 1800-tallet og i tidens nationalromantiske ånd, hvor historien blev brugt til at underbygge og legitimere nationalstater som Danmark.

Vikingetiden som begreb opstod første gang i 1873 i bogen 'De Danskes Kultur i Vikingetiden', der var skrevet af arkæologen og historikeren J.J.A. Worsaae (1821-1885). Heri afgrænsede Worsaae vikingetiden som det tidsrum, hvori danskere og andre skandinaver udførte plyndringstogter og erobringer i Vesteuropa.

Det var altså ham, som grundlagde den traditionelle tidsmæssige afgrænsning, som stadig gengives i mange lærebøger i dag, og hvor det er historiske begivenheder som plyndringen af Lindisfarne i år 793 og slaget ved Stamford Bridge i år 1066, som definerer tidsperioden.

Men hvorfor valgte Worsaae at etablere vikingetiden som selvstændig tidsperiode? Og hvorfor lod han togterne og erobringerne i England definere vikingetiden? Svaret på dette spørgsmål må søges i den politiske situation i anden halvdel af 1800-tallet.

Behovet for en glorievrig fortid

Det er ikke nogen tilfældighed, at Worsaae introducerede vikingetidsbegrebet netop i 1873. Mindre end ti år forinden, i 1864, havde Danmark lidt et smertende nederlag i Slesvig. Denne militære fiasko, tabet af store landområder, og frem for alt tabet af den nationale stolthed, var et hårdt slag for mange danskere.

I sin bog om vikingetiden tegnede Worsaae et billede af vikingetiden som en guldalder, hvor danskerne skabte en kultur, som ikke bare kunne måle sig med, men som frem for alt var noget særligt i forhold til de kristne kongeriger på kontinentet og de britiske øer.

Vikingerne og den danske vikingetid bliver kort sagt voldsomt glorificeret. Skildringen af en glorievrig dansk fortid, hvor Danmark og danskerne gjorde sig bemærket på den verdenspolitiske scene som succesrige erobrere og magthavere, var således et middel til genrejsning af den danske folkesjæl og den nationale stolthed efter nederlaget i den Anden Slesvigske Krig.

I krisetiden efter 1864 var det som et plaster på såret, at man – i det mindste – kunne stole på en glorievrig historie. Og i denne situation var de heroiske vikinger og deres nordiske højkultur, som adskilte sig fra den 'germanske' kultur i Central- og Vesteuropa, særligt velegnede. Også derfor var det for Worsaae så afgørende, at vikingetiden blev defineret som den periode, hvor danskerne tilsyneladende var de omkringliggende nationer militært overlegen.

Vikingetiden blev således introduceret, fordi der var brug for en vikingetid i en tid, hvor Danmark og danskerne havde et særligt behov for en mere glorievrig historie.

Kroppen og omgivelserne

Første 1000 66,77 %

Anden 1000 6,33 %

Kombineret 73,10 %

Off-list 26,90 %

User File: (Biologitekst.txt)

8 KROPPEN OG OMGIVELSERNE

Kroppen får både nogle ting ind og skal selv af med noget. I lungerne optager kroppen O₂ og afgiver CO₂ Men der kommer andre ting ind og ud.

Fordøjelsessystemet

Næring kommer ind gennem munden, og skal behandles inden kroppen kan bruge det.

Der er tre principielt forskellige grunde til at spise:

I begyndelsen af livet spiller opbygning af kroppen en stor rolle.

Efter teenageårene er der kun to grunde tilbage:

Reparation i form af udskiftning af udslidte celler.

Udnyttelse af energien i føden; det sidste bruges langt det meste af maden til.

Fordøjelsessystemet er fordøjelseskanalen; en lang kanal gennem kroppen samt en del kirtler, der tilfører maden hjælpe-stoffer som fx fordøjelsesenzymer. Igen her er den indre overflade enorm for at sikre en god stofudveksling mellem fordøjelseskanalen og blodbanen.

De mange forskellige fødevarer vi kan fordøje, er opbygget af tusindvis forskellige kemiske stoffer, men de er opbygget af langt færre byggesten. Fx er alle former for stivelse samt maldsukker opbygget alene af glukose. I fordøjelseskanalen nedbrydes det alt sammen til glukose, som optages af blodet og transporteres hen, hvor der lige nu er brug for det. Glukosen kan kroppen enten respirere eller bruge til at opbygge sig selv med.

Fordøjelsessystemet skal derfor sikre, at den mad vi spiser kan udnyttes, og at mikroorganismer, der kommer ind i kroppen ad denne vej, ikke gør os syge. I kapitel 3 kan du læse detaljerne i fordøjelsessystemet.

Hud

Huden er et organ af levende celler inderst (underhud) og døde celler yderst (overhud). Varmereguleringen sker gennem huden, hvilket er vigtigt, når kroppen arbejder. Hudens rolle er også at afskærme det indre af kroppen mod det ydre miljø; fx mikroorganismer, kemikalier og temperatursvingninger. Et fedt-lag, der kan være meget forskelligt i tykkelse, beskytter mod afkøling, mens sved-kirtler beskytter mod overophedning. Huden beskytter også især hænder og fødder mod mekanisk slid.

Fra: Gyldendals gymnasieBIOS

Ave er god når den kommer i tide

Første 1000	84,08 %
Anden 1000	5,71 %
Kombineret	89,79 %
Off-list	10,21 %

User File: (Ave.txt)

Ave er god, når den kommer i tide

Der var engang en mand og en kone, som havde tre døtre; de hed Karen, Maren og Mette. De var kønne nok at se til, men onde og arrige var de alle, skønt Mette var dog den værste.

Om sider kom der dog friere til Karen og Maren; og de blev da gift; men det varede grumme længe, inden nogen turde vove at fri til Mette. Endelig kom der dog en frier til hende; men han kom også meget langvejs fra. Der skulle lyses tre gange for dem, sagde han, og på den tredje dag efter den tredje lysning til det og det klokkeslet, som han bestemte, skulle de mødes ved kirken for at vies. Da han havde givet den besked, så gik han sin vej.

Da bryllupsdagen kom, gik forældrene til kirken med deres datter; men de måtte vente længe på brudgommen. Endelig kom han da. Han red på en gammel grå hest og havde en bøsse ved siden og et par store vanter på hænderne; en stor hund fulgte ham. Så snart præsten havde viet dem, sagde manden til sin unge kone: »Sæt dig op foran mig på hesten og lad os ride hjem.« Hun gjorde, som han bad, skønt hendes fader havde meget derimod: han ville have, at de først skulle indenfor og have lidt at leve af; men brudgommen blev ved sit, og de red.

Da de havde redet et godt stykke, tabte han sin ene vante. »Tag den opl«, sagde han til hunden; men hunden tog den ikke op. »Tag den straks opl«, sagde han igen; men hunden lod den endda ligge. Da han tredje gang forgæves havde befalet hunden det samme, tog han uden et ord sin bøsse og skød den, så den lå død på stedet.

De red videre og kom til en skov. Her ville manden hvile, og de stod af og slap hesten løs. Da manden syntes, de havde hvilet nok, sagde han tre gange til hesten, at den skulle komme; men den brød sig ikke om det og blev ved at græsse. Så tog han sin bøsse og skød den. Konen blev jo helt underlig ved det, og hun fattede den beslutning, at hun aldrig ville sige sin mand imod. Manden tog nu en grøn pilekviist, bøjede begge ender sammen på den og gav den til sin kone med de ord: »Gem den, til jeg forlanger den af dig!« Og så gik de på deres ben resten af vejen til hans gård.

Her levede de lykkeligt sammen i flere år; for Mette glemte aldrig, hvad hun havde lovet sig selv i skoven: at hun aldrig ville sige sin mand imod. Hun var altid så god og så føjelig, at der var ingen, der skulle have sagt, at det var »den arrige Mette«. En dag siger så manden til sin kone:

»Synes du ikke, vi skulle tage hen og besøge dine forældre?« Jo, det ville konen da hellere end gerne. Manden lod straks spænde før, og så kørte de. På vejen så de en stor flok storke. »Det er nogle pæne ræve,« sagde manden.

»Nej, det er ikke ræve, det er storke,« sagde konen.

»Vend om og kør hjem igen!« sagde manden til karlen, der kørte for dem; og så kørte de hjem igen, hvor de kom fra.

Da der var gået et år, spurgte manden igen, om de skulle tage hen og besøge hendes forældre, og det ville hun da gerne. På vejen kom de til en stor flok lam og får.

»Det var en stor flok ulve,« sagde manden.

»Nej, det er får og lam,« sagde konen.

»Vend om igen!« sagde manden til karlen, og så kom de heller ikke videre den gang.

Nogen tid efter spurgte manden for tredje gang sin kone, om hun ikke syntes, de skulle tage hjem til hendes forældre, og det sagde hun straks ja til. Da de var kommet godt på vej, mødte de en flok hans.

»Det var da en svær flok krager,« sagde manden.

»Ja, det er også sandt,« sagde konen.

Så blev de da ved at køre, og da de kom til Mettes forældre, blev der jo stor glæde. Karen og Maren var der også tillige med deres mænd. Moderen fik alle tre døtre med ind i sovekammeret; for hun skulle da rigtig høre, hvordan Mette var forøjet. Imidlertid fyldte den gamle fader et krus med sølvpenge og guldpenge; det satte han på bordet foran de tre mænd og sagde: »Det skal den af jer have, som har den føjeligste kone.«

Så råbte da den første mand: »Karen, lille Karen, kom lidt herud!« Men hvor meget han så kaldte og bad, så kom der ingen Karen. Ikke engang da han gik ind og rykkede så småt i hende, kunne han få hende med. Den anden mand gik det ikke et hår bedre med hans Maren. Så kom da raden til den tredje. Han gik bare hen til døren, bankede sagte på og sagde: »Mette, kom herud!« Straks kom hun springende og spurgte, hvad han ville. »Ræk mig den pilekviist, som jeg gav dig i skoven, den dag vi blev gift,« sagde han. Den havde hun også straks ved hånden; hun gav ham den, og han viste den til de to andre mænd og sagde: »Ser I vel: jeg bøjede kvisten, da den var yar. Det samme skulle I have gjort.«

Og så fik »den arrige Mettes« mand kruset med de mange guld- og sølvpenge.

Akademiske ord blandt de mest hyppige ord på dansk

- 20 % (ca. 400 ord) af de første (=mest hyppige) ord i dansk er akademiske
- Betydning?
- Eksempler:

Afgørende, forskel, litteratur, størrelse, tilhøre, derimod, idet, perspektiv, udgangspunkt, viden, forbinde, kontrollere, sammenhæng, ændring, årsag

En dansk akademisk ordliste – undersøgelse 3

Formålet med en dansk akademisk ordliste

- Undersøge hvilke ord der kan betegnes akademiske
- Udvikle et grundlag for udarbejdelse af redskaber og materialer til undervisningen i dansk som andet- og fremmedsprog men også til udvikling af akademiske sprogfærdigheder med fokus på akademisk skrivning for både L1 og L2 studerende

Kort om undersøgelsens metode: udarbejdelse af en ordliste

Korpus: 3.3 millioner ord, akademiske forskningsartikler (n=479), dvs. professionelt akademisk sprog som det skrives inden for de fire videnskabsdomæner, Humaniora, Naturvidenskab, Samfundsvidenskab og Sundhedsvidenskab

Identificering af ord der er **mere hyppige** i dette korpus end i et almentsprogligt korpus og som forekommer i **alle fire videnskabsdomæner i så mange tekster som muligt.**

Resultat= 770 lemmer (grundform+bøjninger) =DAWL

Hvad er det så for nogle ord?

Relationen til det almene højfrekvente ordforråd:

- 212 ud af de 402 almene højfrekvente ord som kan identificeres som akademiske indgår i den danske akademiske ordliste:

<i>afgørende</i>	<i>central</i>	<i>forekomme</i>	<i>imidlertid</i>	<i>model</i>	<i>oprindelig</i>	<i>resultat</i>
<i>afhængig</i>	<i>danne</i>	<i>foretage</i>	<i>inddrage</i>	<i>modsætning</i>	<i>opstå</i>	<i>retning</i>
<i>afsnit</i>	<i>dels</i>	<i>forhold</i>	<i>indeholde</i>	<i>mulig</i>	<i>organisere</i>	<i>studere</i>
<i>aktiv</i>	<i>dominere</i>	<i>form</i>	<i>indflydelse</i>	<i>mål</i>	<i>pege</i>	<i>styrke</i>
<i>bestå</i>	<i>eksempelvis</i>	<i>grad</i>	<i>konklusion</i>	<i>niveau</i>	<i>proces</i>	<i>supplere</i>
<i>betegne</i>	<i>eksistere</i>	<i>grundlag</i>	<i>konkret</i>	<i>nævne</i>	<i>påvirke</i>	<i>svag</i>
<i>betragte</i>	<i>erfaring</i>	<i>henholdsvis</i>	<i>levende</i>	<i>nødvendig</i>	<i>regel</i>	<i>typisk</i>
<i>betydning</i>	<i>etablere</i>	<i>hensyn</i>	<i>ligeledes</i>	<i>nødvendigvis</i>	<i>relativ</i>	<i>udbrede</i>

Relationen til det almene højsfrekvente ordforråd

- Yderligere 151 ord i den akademiske ordliste forekommer blandt de 2.000 mest brugte ord i dansk

---

<i>acceptere</i>	<i>endelig</i>	<i>konstatere</i>	<i>pågældende</i>	<i>tilsyneladende</i>
<i>afgøre</i>	<i>fastholde</i>	<i>kritisk</i>	<i>reel</i>	<i>udelukkende</i>
<i>afløse</i>	<i>forklaring</i>	<i>medvirke</i>	<i>samtidig</i>	<i>udfordre</i>
<i>bekræfte</i>	<i>gentage</i>	<i>måde</i>	<i>sigte</i>	<i>udpege</i>
<i>beskæftige</i>	<i>gælde</i>	<i>nogenlunde</i>	<i>spørgsmål</i>	<i>understrege</i>
<i>daværende</i>	<i>holdning</i>	<i>optræde</i>	<i>svare</i>	<i>vigtig</i>
<i>diskutere</i>	<i>ifølge</i>	<i>overveje</i>	<i>såkaldt</i>	<i>øvrig</i>
<i>dokumentere</i>	<i>indtryk</i>	<i>problem</i>	<i>tilfældig</i>	

(Almene) højfrekvente DAWL ord i kontekst

Et **problem** er **desuden**, at ternekolonierne **af forskellige årsager** jævnligt flytter rundt mellem **forskellige** lokaliteter, **således** at en ny lokalitet, der ikke tidligere er blevet **betragtet** som **væsentlig** (og derfor er uden adgangsforbud), på et tidspunkt kan være en vigtig yngleplads, **eventuelt** blot i et eller nogle få år. Dette **forhold** betyder, at det vil være af **værdi** at sikre adgangsforbud i yngletiden på en **række** af de lokaliteter, som **udgør** potentielle ynglepladser men ikke **nødvendigvis aktuelt benyttes** som yngleplads.

Kilde: Bregnballe, T., & Jørgensen, H.E. (2013). Udvikling i ynglebestanden af Fjordterner i Danmark 1970-2012. Dansk Orn. Foren. Tidsskr, 107, 261-280.

Akademiske ord i kontekst

Et **problem** er **desuden**, at ternekolonierne **af forskellige årsager** jævnligt flytter rundt mellem **forskellige** lokaliteter, **således** at en ny lokalitet, der ikke **tidligere** er blevet **betragtet** som **væsentlig** (og **derfor** er uden adgangsforbud), på et tidspunkt kan være en **vigtig** yngleplads, **eventuelt blot** i et eller nogle få år. Dette **forhold betyder**, at det vil være af **værdi** at sikre adgangsforbud i yngletiden på en **række** af de lokaliteter, som **udgør potentielle** ynglepladser men ikke **nødvendigvis aktuelt benyttes** som yngleplads.

Kilde: Bregnballe, T., & Jørgensen, H.E. (2013). Udvikling i ynglebestanden af Fjordterne i Danmark 1970-2012. Dansk Orn. Foren. Tidsskr, 107, 261-280.

Akademiske ord i kontekst, fortsat

Det var **tydeligt**, at den **daværende** chefredaktør Philippe Val var opsat på at engagere bladet i en **afgørende** ideologisk kamp for ytringsfriheden og retten til religionskritik. Ytringsfrihedens **grænser** i Danmark **såvel** som i Frankrig er **defineret** af lovgivningen. Man kan sige det meste, men der er **enkelte undtagelser** (injurier, racisme, opfordringer til **vold** osv.), men det korte af det lange er, at det er juraen, der **bestemmer**. I USA er ytringsfriheden uindskrænket, og man kan i **princippet** sige, hvad man vil.

Kilde: Boisen, J. (2015). "Vær frie – det er en ordre!" Verden vs. Charlie Hebdo. Fransk nyt, (268), 32-39.

Fraseelementer i den akademiske ordliste

i **almindelighed**, i al **almindelighed**

På **bekostning** af

I **forvejen**

Først og **fremmest**

I høj **grad**, i stigende **grad**, til en vis **grad**

Med **henblik** på

Med **hensyn** til, under **hensyn** til, uden **hensyn** til

I hvert **fald**, i værste **fald**, i så **fald**, i givet **fald**

På længere **sig**, på kort **sig**, på **sig**

på **trods** af, til **trods** for

"Carrier words"

"del" vs. "en del af bogen"

Intratekstuel funktion: bruges i teksten til at henvise frem eller tilbage til nævnte ideer, begreber, processer, aktiviteter fx:

De udstillede installationer og værker er alle konceptuelle og kræver fordybelse og tolkning. Disse processer søges afhjulpet gennem muligheden for at vælge guidede tours med forskellige indgangsvinkler (...)

Kilde: Skot-Hansen, D. (2013). Fransk kultur i undtagelsestilstand - franske kunst- og kulturarenaer i en digital æra. Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift, 16(02), 201–216

“Linking words”

- **Intratekstuel funktion:** bruges til at udtrykke hvordan ideer og argumenter udtrykt i teksten forholder sig til hinanden (kausativt, temporalt, kontrastivt, summativt) – konjunktioner og adverbialer:

Akademiske tekster arbejder meget åbenlyst ud fra en kumulativ vidensopbygning, **idet** forfatteren eksplicit søger at **redegøre** for tekstens intertekstualitet (Social Science)

Kilde: Nicolaisen, M. S. (2014). Analog tekst i digital kontekst. Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab Og Kulturformidling, 2(3), 41–53.

DAWL linking words			
Causative	Contrastive	Temporal	Summative
<i>derfor</i> (therefore)	<i>derimod</i> (on the other hand)	<i>dernæst</i> (subsequently)	<i>altså</i> (consequently)
<i>dermed</i> (thus)	<i>dog</i> (however)	<i>endvidere</i> (moreover)	<i>dermed</i> (thus)
<i>derved</i> (thereby)	<i>hvorimod</i> (whereas)	<i>først</i> (first)	<i>hermed</i> (by this)
<i>hermed</i> (by this)	<i>imidlertid</i> (nevertheless)	<i>idet</i> (as)	<i>således</i> (thus)
<i>hvormed</i> (by which)	<i>men</i> (but)	<i>mens</i> (while)	
<i>hvorved</i> (by means of which)	<i>mens</i> (whereas)	<i>samtidig</i> (simultaneously)	
<i>idet</i> (because, as)		<i>ydermere</i> (furthermore)	
<i>nødvendigvis</i> (necessarily)			
<i>således</i> (thus)			

Metatekstuelle funktioner

Overskrifter

Afrunding Sammenligningen mellem de forskellige *kategoriseringer* af patienter i *henholdsvis* en *amerikansk* og en dansk *kontekst* i denne artikel er *naturligvis* ganske kort og tentativ. (Humanities)

Kilde: Johansen, B. S., & Johansen, K. S. (2008). Islam i dansk psykiatri. Tidsskrift for Islamforskning, 3(1), 30–43.

“in-text cues”

Som *nævnt indledningsvis* er en af de *fundamentale vanskeligheder* ved kausalinferens, at vi ikke kan *observere*, hvad der ville have været *virkingen*, hvis *årsagen* (kontrafaktisk) var udeblevet. (Social Science)

Kilde: Hariri, J. G. (2012). Kausal inferens i statskundskaben. Politica, 44(2), 184–201.

Grundantagelser i dette oplæg:

- Akademiske ord forekommer hyppigt i fagtekster på tværs af fagdiscipliner
- Grænsefladerne mellem de forskellige typer af ordforråd er flydende
- Der er ord blandt de første 2000 ord som også indgår i et akademisk ordforråd
- Beherskelse af et akademisk ordforråd er vigtigt ift. læsning af fagtekster.
- Beherskelse af de første 2000 ord er vigtigt - også ift. læsning af fagtekster

Spørgsmål til jer

- Hvordan underviser I i ordforråd?
- Hvad fokuserer I på? Enkeltord eller fraser?
- Hvilke redskaber/materialer bruger I til ordforrådsundervisning?
- Hvilke behov mener I at jeres elever har for dansk?
- Kan I se relevansen af en akademisk ordliste ift. jeres undervisning?

Hvis I vil vide mere...

- Jakobsen, Coxhead, & Henriksen (2018)
  - https://www.idunn.no/nordand/2018/01/general_and_academic_high_frequency_vocabulary_in_danish
- Golden, 2016
  - <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/52211>
- Henriksen, 2015: Det oversete ordforråd?
- Henriksen & Jakobsen, 2013: Akademiske ord og fraser-et nordisk projekt

Kontakt mig gerne på asj@hum.ku.dk